

Domácí úkol ze cvičení 10.

(prosím, přečtěte si všechny příklady a vyřešte aspoň dva z nich)

I. Opakování „základních“ pojmů (zvláště diferenciálu) :

1. Je dána funkce $f(x,y) = 4\sqrt{1 - \frac{y}{x+1}}$.
  - a) Najděte definiční obor D funkce f a nakreslete jej. Vypočítejte $\nabla f(0, -3)$;
  - b) Ukažte, že funkce f je diferencovatelná v bodě $(0, -3)$ a určete v tomto bodě diferenciál funkce f . Napište lineární approximaci funkce $f(x,y)$ v okolí bodu $(0, -3)$ a rovnici tečné roviny a normály ke grafu f v bodě $(0, -3, 8)$.
2. Ukažte, že pro malá x, y platí $\arctg \frac{x+y}{1+xy} \approx x+y$.
3. Je dána funkce f : $f(x,y) = (x^2 + y^2) \cdot \sin(\frac{1}{x^2 + y^2})$ pro $(x,y) \neq (0,0)$, $f(0,0) = 0$.
  - a) Ukažte, že funkce f je spojitá v R^2 .
  - b) Vypočítejte $\nabla f(0,0)$;
  - c) Ukažte, že funkce f je v bodě $(0,0)$ diferencovatelná, i když nemá bodě $(0,0)$ spojité parciální derivace.
4. a) Ukažte, že je-li funkce diferencovatelná v bodě $X_0 \in R^n$, pak má pro libovolný vektor $\vec{a} \in R^n$, $\vec{a} \neq \vec{0}$ směrovou derivaci $D_{\vec{a}}f(X_0) = \langle \nabla f(X_0), \vec{a} \rangle$.
b) Zjistěte, zda funkce $f(x,y) = \frac{x^2 - y^2}{x^2 + y^2}$ je v bodě $(1,1)$ ve směru vektoru $\vec{a} = (2,1)$ rostoucí nebo klesající. Najděte vektor $\vec{a}$, $\|\vec{a}\| = 1$, v jehož směru funkce f v bodě $(1,1)$ roste nejrychleji.

II. Derivace složené funkce více proměnných (k promyšlení):

1. Derivace složené funkce více proměnných: „technika derivování – předpokládáme, že platí předpoklady pro užití „řetízkového“ pravidla - jaké to jsou předpoklady?
  - a) Je-li $g(t) = f(\sin t, t^2)$, určete $g'(t)$ a $g''(t)$.
  - b) Určete parciální derivace 1.a 2. řádu funkce $g(x,y)$, je-li $g(x,y) = f(x^2 y, \frac{x}{y})$;
2. Nechť funkce $f(x,y)$ má spojité parciální derivace prvního řádu v E^2 a nechť $f(x, x^2) = 1$
  - a) $\frac{\partial f}{\partial x}(x, x^2) = x$ pro $x \in R$. Určete $\frac{\partial f}{\partial y}(x, x^2)$, $x \in R$.
3. Transformujte diferenciální operátor $x \cdot \frac{\partial}{\partial y} - y \cdot \frac{\partial}{\partial x}$ do polárních souřadnic ($x = r \cos \varphi$, $y = r \sin \varphi$, $r \in (0, \infty)$, $\varphi \in [0, 2\pi]$).

III. A předběžně „jednodušší příklady“ na vyšetřování extrémů:

1. Vyšetřete na množině $M = R^2$ globální a lokální extrémy v následujících funkçí:
  - a) $f(x,y) = 12xy - x^2y - xy^2$;
  - b) $f(x,y) = (x-y)^2 + (y-1)^3$.
2. Vyšetřete globální extrémy funkce $f(x,y) = x^2 + y^2 - 2y$ na množině $M = \{(x,y); x^2 \leq y \leq 4\}$.